

SOTA EL MAR

En Nicolau es mira el mar des de la platja. No ve d'una família rica. No ve d'una contrada rica. Es capbussa aigües endins i se sent privilegiat d'oblidar, de deixar de banda, tot allò que l'amoïna. S'adona que sota l'aigua hi està massa bé, que ha trobat, lluny de la terra ferma, entre coralls i anemones, el veritable univers que vol habitar. El seu cos va modificant-se per poder solcar sota les onades, el país i el món sencer. Però ho sap que malgrat la transformació, ell pertany al planeta dels que van eixuts, dels que miren el cel per saber on paren; dels que habiten cases baixes i s'emborratxen per fer alguna cosa i no saben gestionar les seves emocions com caldria. Els canvis, provocats o no, no ens afecten només a nosaltres sinó també les persones que ens envolten. En Nicolau ho sap. A vegades se'n vanta, a vegades en renega, a vegades fa veure que ho ignora, però no pot fer res per seguir inexorablement el seu trajecte: allà per on passa, les persones que coneix i les que deixa enrere, les coses que aprèn, modifiquen un paisatge moral i físic que fins llavors semblava inalterable.

Antoni Veciana (Reus, 1977) tira de mite per escriure el seu *Nicolau*. Valent-se d'un estil precís, sense guarniments, deixa que de la poesia se n'encarregui el vocabulari que fa servir. Veciana para l'orella a un parell de generacions abans que la seva i transcriu allò que sent. Un glossari al final del llibre facilita que entenguem alguns dels mots emprats. Al parlar de les iaies del Camp s'hi suma el llenguatge mariner manllevat del que abans es parlava a Cambrils. Sense renunciar a l'homenatge explícit i sense amagar-se que escriu des d'on escriu i fer-ne bandera, Veciana no vol que aquest detall només faci suquejar o trempar els filòlegs, emocionar els erratevés amb carnet o fer saltar la llàgrima a la fauna nostàlgica del Camp. L'autor vol explicar una història que ni és original ni ho vol ser mesclant, mai sacsejant, idiolecte i dialecte perquè vull. Els retrets dels puristes no van enlloc: en aquestes coses o hi jugues o no hi jugues, això és així des de temps immemorials.

Tots els autors una vegada o altra hi han sucuat dins la caldera del mite, aquest magma que és de tots i no és de ningú. En mans d'escriptors dropos pot engaltar soporíferes llaunes amb més pàgines de les que serien necessàries, en mans d'escriptors hàbils atorga patent de cors per fer-ne una festa i delectar-nos amb coses com aquest xiquet peix i dels personatges i facècies que hi habiten. Molt aplaudida la Pineda, per exemple, encara que a nosaltres, fent de Syd Field de pacotilla, arrufem el nas perquè no la veiem venir i ens desconcerta aquest protagonisme que agafa cap al final. Com tampoc veiem aquesta necessitat d'explicar-ho tot. La proposta de Veciana és prou dúctil per permetre's la francesilla que s'acabi tot al capítol sisè i xim pum. A *Nicolau* hi balla Kafka, hi balla Ovidi. Sentor de mussaca i de *retsina* i de vi amb mel i de sal, molta sal. Quan escivim això ens assabentem que ha resultat finalista del premi Òmnium a la millor novel·la de l'any. Merescudíssim.

Antoni Veciana porta moltes hores de vol de lletra escrita, malgrat que aquesta sigui la seva primera novel·la. Com a dramaturg, articulista, guionista de ràdio o pamfletaire són moltes les pàgines que li han donat la volada necessària per no deixar res a l'atzar del procés de creació. Els murals i les cortines semblen d'un altre temps, allò que s'hi explica és ben actual. Hi ha aquesta llosa dissortada del qui sap que mai no podrà sortir del bucle de la pobresa i que no sap ben bé què fer-ne de la bonança que li arriba. Hi ha aquest noi que necessita canviar, que no està bé amb el seu cos i que es rebel·la contra una manera de viure que ni li plau ni li interessa. Una opressió constant que s'alleuja quan el protagonista surt de l'escena, però que torna a prendre'ns així que Nicolau ens mira

directament als ulls de bell nou. Quina meravella aquest acarament entre el món dels estels i el de sota l'aigua!

Editat per La Segona Perifèria, el seu editor Miquel Adam, ha sabut conduir, pel que sé, a la perfecció l'edició d'aquesta història, sense forçar massa el material perquè no fos sempre el vehicle que li permetés explicar, al seu autor, allò que volia dir sense intromissions, sense que de nit calgués buscar un taxi per consultar-li amb urgència un capítol que coixejava o haver de pagar cap multa per haver anteposat el criteri de l'autor davant del de l'editor. Adam té nas perquè s'ha passat molts dies donant toms a la roda de l'edició. N'esperem moltes coses d'aquest bigarrat catàleg que s'ha fet guiar, però que ara ja tenim aquí, i cada dia creix més i millor proporcionant-nos textos com aquest *Nicolau* que se t'emporta aigües endins i no et deixa treure el cap per respirar ni pel mal de morir.

David Figueres Felip

Publicada a la Revista del Centre de Lectura de Reus